

Tái tạo chất liệu cảnh quan nông thôn: Đồng sáng tạo các câu chuyện văn hóa cho phát triển bền vững

Khổng Tước

04-04-2025

Having gone through so many challenges, dangers, and disasters, Kingfisher symbolizes the Bird Village's wisdom today, known as "Kingfisher the Wise". Kingfisher is responsible for imparting wisdom to his disciples kingfishers.

Trích "The Weirdest Fishhook"; *Wild Wise Weird* [1]

Khi thế giới đối mặt với những cuộc khủng hoảng liên quan đến biến đổi khí hậu, mất mát đa dạng sinh học và chuyển đổi xã hội - kinh tế, các khu vực nông thôn ngày càng trở thành tuyến đầu trong các thách thức về bền vững. Trong bối cảnh này, một nghiên cứu gần đây của Bohnet và cộng sự [2] giới thiệu một phương pháp sáng tạo: sử dụng di sản văn hóa như một yếu tố thúc đẩy phát triển nông thôn bền vững thông qua một khuôn khổ học tập liên ngành.

Trung tâm của nghiên cứu này là dự án CULTIVATE, được triển khai tại bốn Khu Dự Trữ Sinh Quyển (*Biosphere Reserves* - BRs) của UNESCO, bao gồm các khu vực ở Scotland (Wester Ross), Na Uy (Nordhordland), Cộng hòa Séc (Trebos Basin) và Estonia (Quần đảo Tây Estonia). Những cảnh quan văn hóa đa dạng này đã tạo ra nền tảng màu mỡ để thử nghiệm khuôn khổ nghiên cứu, được cấu trúc quanh bốn bước tham gia và lặp lại: hiểu biết, khám phá, cùng sáng tạo và phát triển kiến thức về di sản văn hóa 'đang hình thành' [3]. Khái niệm này khác biệt so với những định nghĩa di sản truyền thống, tĩnh, thay vào đó, di sản được coi là một quá trình phát triển, được xây dựng xã hội, được hình thành từ những trải nghiệm sống, giá trị và bản sắc cộng đồng [2].

Sử dụng một loạt các phương pháp tham gia—bao gồm phỏng vấn đi bộ, lập bản đồ tham gia và các hội thảo đa bên liên quan—các nhà nghiên cứu đã hợp tác với các tác nhân địa phương để làm nổi bật và giải thích lại những câu chuyện văn hóa gắn liền với từng địa phương. Ví dụ, tại Nordhordland, Na Uy, một con đường di sản tương tác đã được đồng sáng tạo từ những câu chuyện địa phương, qua đó tăng cường sự tham gia của cộng đồng và tạo ra các kết nối sâu sắc hơn với cảnh quan. Trong khi đó, ở khu vực Trebos Basin của Cộng hòa Séc, các phương pháp thu hoạch cá truyền thống đã được sử dụng như một góc nhìn để xem xét sự tương tác phức tạp giữa các giá trị sinh thái, văn hóa và kinh tế [2].

Một điểm mạnh quan trọng của khuôn khổ học tập liên ngành là khả năng vượt qua một thách thức lâu dài trong nghiên cứu xã hội - sinh thái dựa trên địa phương: làm sao để mở rộng kiến thức địa phương ra quy mô lớn hơn, tạo ra tác động hệ thống. Bằng cách gắn kết nghiên cứu với các khái niệm chung, phương pháp linh hoạt và quy trình có thể điều chỉnh, nhóm CULTIVATE đã đảm bảo sự so sánh giữa các bối cảnh khác nhau, từ đó giúp những hiểu biết từ địa phương có thể đóng góp vào các nỗ lực bền vững rộng hơn [3].

Nghiên cứu nhấn mạnh vai trò quan trọng của di sản văn hóa như một sợi dây kết nối con người với môi trường của họ. Nó nhận ra cộng đồng không chỉ là những người tham gia mà còn là những người nắm giữ tri thức và đồng sáng tạo—những tác nhân chính trong việc xây dựng tương lai bền vững. Phương pháp hợp tác và thích ứng này tiếp nhận sự phức tạp và động thái của sự thay đổi nông thôn, cung cấp một mô hình đầy hy vọng và thực tế để đối mặt với các thách thức toàn cầu đồng thời bảo vệ những đặc trưng địa phương [4].

Cuối cùng, nghiên cứu này khẳng định một nhận thức sâu sắc hơn: phát triển bền vững không chỉ là vấn đề bảo tồn sinh thái hay khả năng phục hồi kinh tế—mà còn là duy trì những câu chuyện văn hóa và giá trị tạo nên ý nghĩa cho từng vùng đất. Bằng cách tích hợp di sản văn hóa vào quy hoạch và quản trị nông thôn, chúng ta nuôi dưỡng cả cảnh quan và các bản sắc vốn đã gắn kết chặt chẽ với chúng [5].

Tài liệu tham khảo

- [1] Vuong QH. (2024). *Wild Wise Weird*. <https://www.amazon.com/dp/B0BG2NNHY6/>
- [2] Bohnet IC, et al. (2025). Co-creating cultural narratives for sustainable rural development: a transdisciplinary learning framework for guiding place-based social-ecological research. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 73, 101506. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2024.101506>
- [3] Bürgi M, et al. Integrated landscape approach: closing the gap between theory and application. *Sustainability*, 9(8), 1371. <https://doi.org/10.3390/su9081371>
- [4] Lekakis S, Dragouni M. (2020). Heritage in the making: rural heritage and its mnemeiosis at Naxos island, Greece. *Journal of Rural Studies*, 77, 84-92. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.021>
- [5] Nguyen MH. (2024). How can satirical fables offer us a vision for sustainability? *Visions for Sustainability*. <https://ojs.unito.it/index.php/visions/article/view/11267>